

Ο περί Ίσης Μεταχείρισεως Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμος του 2002 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 133(Ι) του 2002

Ο ΠΕΡΙ ΙΣΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2002

Για σκοπούς εναρμόνισης με τις πράξεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τίτλο—

- (α) "Οδηγία 86/378/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουλίου 1986 για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης" (ΕΕ L 225 της 12.8.86, σελ. 40),
- (β) "Οδηγία 96/97/ΕΚ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1996 που τροποποιεί την Οδηγία 86/378/ΕΟΚ για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης" (ΕΕ L 46 της 17.2.97, σελ. 20), και
- (γ) "Οδηγία 97/80/ΕΚ του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 1997 σχετικά με το βάρος απόδειξης σε περιπτώσεις διακριτικής μεταχείρισης λόγω φύλου" (ΕΕ L 14 της 20.1.1998, σελ. 16).

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

Ερμηνεία.

1. Ο Νόμος αυτός θα αναφέρεται ως ο περί Ίσης Μεταχείρισεως Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμος του 2002.

2. Στο Νόμο αυτό, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια—
"άμεση διάκριση λόγω φύλου" σημαίνει δυσμενή μεταχείριση ευθέως και εμφανώς συνδεόμενη με το φύλο, την εγκυμοσύνη, τον τοκετό, τη γαλουχία ή τη μητρότητα·

"αρμόδια αρχή" σημαίνει το Διευθυντή και οποιοδήποτε εξουσιοδοτημένο από αυτόν λειτουργό·

"αρχή της ίσης μεταχείρισης" σημαίνει την απουσία κάθε διάκρισης λόγω φύλου, είτε άμεσης είτε έμμεσης, σε συσχετισμό ιδίως με την έγγαμη ή οικογενειακή κατάσταση, όσο αφορά οποιοδήποτε από τα ρυθμιζόμενα με τον παρόντα Νόμο θέματα·

"αυτοτελώς εργαζόμενος" έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό στο άρθρο 2 των περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμων του 1980 μέχρι 2002·

41 του 1980
48 του 1982
11 του 1983
7 του 1984
10 του 1985
116 του 1985
4 του 1987
199 του 1987
214 του 1987
68 του 1988
96 του 1989
136 του 1989
17 του 1990
218 του 1991
98(Ι) του 1992
64(Ι) του 1993
18(Ι) του 1995
55(Ι) του 1996
87(Ι) του 1997
80(Ι) του 1998
84(Ι) του 1998
55(Ι) του 1999
98(Ι) του 2000
99(Ι) του 2000
2(Ι) του 2001
51(Ι) του 2001
135(Ι) του 2001
143(Ι) του 2001
71(Ι) του 2002
132(Ι) του 2002.

"Διευθυντής" σημαίνει το Διευθυντή των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων·

"έμμεση διάκριση λόγω φύλου" υπάρχει όταν μια διάταξη, ένας όρος, ένα κριτήριο ή μια πρακτική εκ πρώτης όψεως ουδέτερη/ο θίγει ένα σημαντικά υψηλότερο ποσοστό ατόμων του ενός φύλου, εκτός εάν αυτή η διάταξη, ο όρος, το κριτήριο ή η πρακτική μπορεί να δικαιολογηθεί από αντικειμενικούς παράγοντες άσχετους προς το φύλο·

"επαγγελματικό σχέδιο κοινωνικής ασφάλισης" σημαίνει οποιοδήποτε σχέδιο ή ταμείο το οποίο—

(1) προβλέπει για την καταβολή χρηματικών ή εις είδος παροχών σε εργοδοτούμενους ή αυτοτελώς εργαζομένους, καθώς και στους εξ αυτών έλκοντες δικαίωμα, σε περίπτωση—

- (α) γήρατος, συμπεριλαμβανομένης και της πρόωρης αφυπηρέτησης,
- (β) θανάτου,
- (γ) διακοπής της απασχόλησης λόγω μητρότητας, ασθένειας ή ανικανότητας,
- (δ) εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας,
- (ε) ανεργίας,

εξαιρουμένου όμως του Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο λειτουργεί βάσει των περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμων του 1980 μέχρι (Αρ. 4) του 2001· ή

(2) προβλέπει για την καταβολή άλλων κοινωνικών παροχών σε είδος ή σε χρήμα, ιδίως παροχών επιζώντων και οικογενειακών παροχών σε εργοδοτούμενους, εφόσον οι παροχές αυτές αποτελούν οφέλη που παρέχονται από τον εργοδότη στον εργοδοτούμενο λόγω της απασχόλησής του·

"εργοδότης" σημαίνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή οργανισμό, δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, σε οποιοδήποτε δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα ή κλάδο δραστηριότητας, που απασχολεί ή απασχολούσε εργοδοτούμενους, συμπεριλαμβανομένων της Κυβερνήσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως·

"εργοδοτούμενος" έχει την ίδια έννοια με τον όρο "μισθωτός" όπως αυτός ερμηνεύεται στο άρθρο 2 των περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμων του 1980 μέχρι (Αρ. 4) του 2001·

"σύμβαση εργασίας" σημαίνει οποιαδήποτε γραπτή ή προφορική συμφωνία σε σχέση με απασχόληση που έχει συναφθεί μεταξύ ενός εργοδοτούμενου ή ομάδας εργοδοτούμενων ή της συνδικαλιστικής οργάνωσης ή των συνδικαλιστικών οργανώσεών τους και ενός εργοδότη ή οργάνωσης εργοδοτών·

"Υπουργός" σημαίνει τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

3.—(1) Ο παρών Νόμος εφαρμόζεται στα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης και ~~επιπλέον~~ στην πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα σχέδια αυτά, απαγορευμένης οποιασδήποτε άμεσης ή έμμεσης διάκρισης λόγω φύλου.

Σκοπός και πεδίο εφαρμογής του Νόμου.

(2) Οι διατάξεις του Νόμου αυτού δεν εφαρμόζονται—

- (α) Στις ατομικές συμβάσεις των αυτοτελώς εργαζομένων·
- (β) στα σχέδια των αυτοτελώς εργαζομένων τα οποία έχουν μόνο ένα μέλος·

- (γ) στα ασφαλιστήρια συμβόλαια των εργοδοτούμενων στα οποία δεν μετέχει ο εργοδότης·
- (δ) στα σχέδια στα οποία οι παροχές χρηματοδοτούνται από εισφορές που καταβάλλουν οι εργοδοτούμενοι προαιρετικά·
- (ε) στις προαιρετικές διατάξεις επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίες προσφέρονται ατομικά στους μετέχοντες για να τους εξασφαλίσουν—
  - (i) είτε συμπληρωματικές παροχές,
  - (ii) είτε την επιλογή της ημερομηνίας έναρξης των κανονικών παροχών των αυτοτελώς εργαζομένων ή την επιλογή μεταξύ πολλών παροχών.

Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης.

4.—(1) Άνδρες και γυναίκες απολαμβάνουν ίσης μεταχείρισης, απαγορευμένης οποιασδήποτε άμεσης ή έμμεσης διάκρισης λόγω φύλου, στα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης, ιδίως όσο αφορά—

- (α) Το πεδίο εφαρμογής των σχεδίων και τους όρους υπαγωγής στα σχέδια αυτά·
- (β) την υποχρέωση καταβολής, τον υπολογισμό και την επιστροφή εισφορών·
- (γ) τις προϋποθέσεις απόκτησης, διάρκειας και διατήρησης του δικαιώματος παροχών· και
- (δ) τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και άλλων εξαρτώμενων προσώπων.

(2) Τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (3) του παρόντος άρθρου, μεταξύ των διατάξεων που αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης περιλαμβάνονται και οι διατάξεις ή οι όροι επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης που βασίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ιδίως σε συσχετισμό με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, προκειμένου να—

- (α) Προσδιορίσουν τα πρόσωπα τα οποία μπορούν να συμμετάσχουν σε ένα επαγγελματικό σχέδιο·
- (β) καθορίσουν τον υποχρεωτικό ή προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής σε ένα επαγγελματικό σχέδιο·
- (γ) θέσουν διαφορετικούς κανόνες αναφορικά με την ηλικία εισόδου στο σχέδιο ή την ελάχιστη περίοδο απασχόλησης ή υπαγωγής στο σχέδιο, που απαιτείται για την απόκτηση δικαιώματος σε παροχές από το σχέδιο·
- (δ) καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις εισφορές των εργοδοτούμενων·
- (ε) θέσουν διαφορετικούς κανόνες για την επιστροφή των εισφορών όταν ο εργοδοτούμενος αποχωρεί από ένα σχέδιο χωρίς να έχει ικανοποιήσει τις προϋποθέσεις που θα του εξασφάλιζαν αργότερα δικαίωμα σε μακροπρόθεσμες παροχές·
- (στ) καθορίσουν διαφορετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχών ή για να τις περιορίσουν μόνο στους εργοδοτούμενους του ενός φύλου·
- (ζ) καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα παροχών·
- (η) ορίσουν διαφορετική ηλικία συνταξιοδότησης·
- (θ) διακόψουν τη διατήρηση ή την απόκτηση δικαιώματος ή αναστείλουν τέτοιο δικαίωμα κατά την περίοδο της άδειας μητρότητας ή άδειας

για οικογενειακούς λόγους, οι οποίες παραχωρούνται σύμφωνα με νόμο ή συμφωνία και κατά τις οποίες καταβάλλονται αποδοχές από τον εργοδότη·

- (ι) καθορίσουν διαφορετικούς κανόνες ή κανόνες που ισχύουν μόνο για τους εργοδοτούμενους του ενός φύλου αναφορικά με την εξασφάλιση ή διατήρηση του δικαιώματος για μεταγενέστερες παροχές, όταν ο εργοδοτούμενους αποχωρεί από ένα σχέδιο.

(3) Θεωρείται ότι δεν αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, διατάξεις ή όροι επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης οι οποίοι—

- (α) Αφορούν την προστασία της γυναίκας λόγω μητρότητας·
- (β) καθορίζουν διαφορετικά επίπεδα εισφορών του εργοδότη για τα δύο φύλα, με σκοπό—
- (i) την εξίσωση ή την προσέγγιση των τελικών παροχών των δύο φύλων σε σχέδια με καθορισμένες εισφορές, ή
- (ii) τη διασφάλιση ικανοποιητικών κεφαλαίων για την κάλυψη του κόστους των παροχών σε σχέδια με καθορισμένες παροχές, οι οποίες χρηματοδοτούνται με κεφαλαιοποίηση·
- (γ) καθορίζουν διαφορετικά για τα δύο φύλα επίπεδα για τις παροχές οι οποίες χορηγούνται από σχέδια με καθορισμένες εισφορές, στο βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο λόγω των διαφορετικών για τα δύο φύλα αναλογιστικών στοιχείων υπολογισμού των παροχών·
- (δ) καθορίζουν διαφορετικά για τα δύο φύλα επίπεδα ορισμένων στοιχείων των παροχών, σε σχέδια με καθορισμένες παροχές, οι οποίες χρηματοδοτούνται με κεφαλαιοποίηση, στο βαθμό που η ανισότητα των ποσών οφείλεται στις συνέπειες της χρησιμοποίησης διαφορετικών αναλογιστικών συντελεστών σύμφωνα με το φύλο κατά την εφαρμογή της χρηματοδότησης του σχεδίου, όπως στις περιπτώσεις—
- (i) μετατροπής μέρους μιας περιοδικής σύνταξης σε κεφάλαιο,
- (ii) μεταφοράς συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων,
- (iii) σύνταξης επιζώντος καταβλητέας στο δικαιούχο έναντι παραίτησης από μέρος σύνταξης, και
- (iv) μειωμένης σύνταξης όταν το εργαζόμενο πρόσωπο επιλέγει πρόωρη σύνταξη·
- (ε) προβλέπουν για ελαστική ηλικία συνταξιοδότησης υπό τους ίδιους όρους και για τα δύο φύλα· και
- (στ) αφορούν συμπληρωματικές παροχές, οι οποίες απορρέουν από εισφορές που έχουν καταβληθεί προαιρετικά.

5. Όταν η χορήγηση των παροχών από επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των οργάνων διαχείρισης των σχεδίων, τα όργανα αυτά πρέπει να τηρούν την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Παροχές των οποίων η χορήγηση επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των οργάνων διαχείρισης των σχεδίων.

6. Οι διατάξεις του παρόντος Νόμου δεν εμποδίζουν τους εργοδότες να χορηγούν συμπληρωματικό ποσό σύνταξης σε άτομα τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία που καθορίζεται σε επαγγελματικό σχέδιο κοινωνικής ασφάλισης, αλλά δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης σύμφωνα με τους περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμους του 1980 μέχρι (Αρ. 4) του 2001, με

Περιπτώσεις καταβολής από τον εργοδότη συμπληρωματικού ποσού σύνταξης.

σκοπό την εξίσωση ή την προσέγγιση του συνολικού ποσού των παροχών που καταβάλλεται στα άτομα του αντίθετου φύλου που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση και τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης σύμφωνα με τους περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμους του 1980 μέχρι (Αρ. 4) του 2001, μέχρις ότου οι δικαιούχοι του συμπληρωματικού ποσού συμπληρώσουν την ηλικία συνταξιοδότησης σύμφωνα με τους περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμους του 1980 μέχρι (Αρ. 4) του 2001.

Κατάργηση ή
ακυρότητα
αντίθετων
ρυθμίσεων.

7.—(1) (α) Κάθε υφιστάμενη κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου διάταξη νόμου που είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, καταργείται κατά το μέρος που περιέχει άμεση ή έμμεση διάκριση εις βάρος του ενός φύλου·

(β) αν η διάκριση στην οποία αναφέρεται η παράγραφος (α) του παρόντος εδαφίου συνίσταται σε χορήγηση δικαιώματος ή άλλου πλεονεκτήματος σε άτομα του ενός μόνο φύλου, το δικαίωμα ή πλεονέκτημα αυτό επεκτείνεται αυτοδικαίως και στα άτομα του άλλου φύλου.

(2) Η αρμόδια αρχή υποχρεούται να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για ανάκληση ή τροποποίηση, αναλόγως, οποιασδήποτε ατομικής ή κανονιστικής διοικητικής πράξης, η οποία είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.

(3) Επιφυλασσομένης της αποκλειστικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος—

(α) Σε περίπτωση αμφιβολίας ή αμφισβήτησεως κατά πόσο νόμος καταργήθηκε ή όχι, το θέμα εκδικάζεται από αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο, η δε διαδικασία άρχεται με καταχώριση εναρκτήριας κλήσης·

(β) ανεξάρτητα από την ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου διαδικασία, η οποία αναφέρεται στην παράγραφο (α) του παρόντος εδαφίου, έκαστο Δικαστήριο κατά την άσκηση της δικής του εξουσίας δύναται να κρίνει παρεμπιπτόντως το θέμα, εάν και εφόσον είναι απαραίτητο για τη διεκπεραίωση της ενώπιόν του διαδικασίας.

(4) Κάθε υφιστάμενη κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου ρύθμιση καταστατικού επαγγελματικού σχεδίου κοινωνικής ασφάλισης ή σύμβασης εργασίας που αφορά επαγγελματικό σχέδιο κοινωνικής ασφάλισης, η οποία είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, καταργείται κατά το μέρος που περιέχει άμεση ή έμμεση διάκριση εις βάρος του ενός φύλου. Η παράγραφος (β) του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις αυτές.

(5) Οποιαδήποτε νέα ρύθμιση καταστατικού επαγγελματικού σχεδίου κοινωνικής ασφάλισης ή σύμβασης εργασίας που αφορά επαγγελματικό σχέδιο κοινωνικής ασφάλισης, η οποία είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, θα είναι άκυρη κατά το μέρος που περιέχει άμεση ή έμμεση διάκριση εις βάρος του ενός φύλου. Η παράγραφος (β) του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις αυτές.

(6) Οι τελεσίδικες αποφάσεις που εκδίδονται δυνάμει του εδαφίου (3) του παρόντος άρθρου ισχύουν έναντι πάντων. Όσες αποφάσεις αφορούν καταστατικά επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης κοινοποιούνται από τον πρωτοκολλητή του Δικαστηρίου στις αρμόδιες εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις και στο Διευθυντή.

(7) Τα όργανα διαχείρισης των καταστατικών των επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης και οι εργοδότες, σε σχέση με συμβάσεις εργασίας που

αφορούν επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης, υποχρεούνται να σημειώσουν αμέσως στο κείμενο και στην κατάλληλη θέση την κατάργηση, ακυρότητα ή επέκταση που διαπιστώθηκε.

(8) Εφόσον δεν έχει διαπιστωθεί κατά τα ανωτέρω η κατάργηση ή ακυρότητα ή επέκταση κάποιας διατάξεως ή ρυθμίσεως, η ισχύς της εξετάζεται παρεμπιπτόντως, επ' ευκαιρία σχετικής δίκης, από κάθε αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο ή το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών το οποίο, αν η διάκριση συνίσταται σε χορήγηση δικαιώματος ή άλλου πλεονεκτήματος σε άτομα του ενός φύλου, διατάσσει την επέκτασή του και στα άτομα του άλλου φύλου.

8.—(1) Εντός έξι μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος Νόμου, η αρμόδια αρχή οφείλει να καλέσει τις εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις και τα όργανα διαχείρισης των επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης, να εξετάσουν τις υφιστάμενες διατάξεις των επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης και των συμβάσεων εργασίας που αφορούν επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης, προς το σκοπό ανευρέσεως οποιασδήποτε τυχόν περιεχόμενης σ' αυτές άμεσης ή έμμεσης διακρίσεως εις βάρος του ενός φύλου και τροποποιήσεώς τους, έτσι ώστε να εξαλειφθεί και τυπικά η διάκριση αυτή. Ταυτόχρονα ορίζει και προθεσμία για την εκτέλεση αυτού του έργου, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος.

Εξέταση και τροποποίηση ή κατάργηση διατάξεων επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης και συμβάσεων εργασίας.

(2) Εφόσον παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που ορίστηκε, η αρμόδια αρχή υποχρεούται, με αίτησή της στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών, υποβαλλόμενη εντός έξι μηνών από της λήξεως της προθεσμίας, να ζητήσει τη διαπίστωση της καταργήσεως κάθε αντίθετης προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου ρυθμίσεως καταστατικού επαγγελματικού σχεδίου κοινωνικής ασφάλισης ή σύμβασης εργασίας που αφορά επαγγελματικό σχέδιο κοινωνικής ασφάλισης, κατά το μέρος που περιέχει οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση διάκριση εις βάρος του ενός φύλου, εφόσον η διαπίστωση αυτή δεν έχει εν τω μεταξύ γίνει σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το άρθρο 7 του παρόντος Νόμου. Το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών διαπιστώνει την κατάργηση, αφού ακούσει τα ενδιαφερόμενα μέρη. Αν η διάκριση συνίσταται σε χορήγηση δικαιώματος ή άλλου πλεονεκτήματος σε άτομα του ενός μόνο φύλου, το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών διατάσσει την επέκτασή του και στα άτομα του άλλου φύλου.

(3) Οι τελεσίδικες αποφάσεις που δέχονται τις κατά το εδάφιο (2) του παρόντος άρθρου αιτήσεις ισχύουν έναντι πάντων, κοινοποιούνται δε από τον πρωτοκολλητή του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών στις αρμόδιες εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις, και στα όργανα διαχείρισης των επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίοι υποχρεούνται να σημειώσουν αμέσως στο κείμενο της σχετικής σύμβασης εργασίας ή καταστατικού την κατάργηση, ακυρότητα ή επέκταση που διαπιστώθηκε.

(4) Εφόσον δεν έχει διαπιστωθεί η κατάργηση ή ακυρότητα ή δεν έχει διαταχθεί η επέκταση κάποιας ρυθμίσεως, σύμφωνα με το εδάφιο (2) του παρόντος άρθρου, η ισχύς της εξετάζεται παρεμπιπτόντως, επ' ευκαιρία σχετικής δίκης, από κάθε αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο ή το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών, το οποίο αν η διάκριση συνίσταται σε χορήγηση δικαιώματος ή άλλου πλεονεκτήματος σε άτομα του ενός φύλου, διατάσσει την επέκτασή του και στα άτομα του άλλου φύλου.

9.—(1) Ουδείς απολύεται από την εργασία του ή υποβάλλεται με οποιοδήποτε τρόπο σε δυσμενή μεταχείριση από τον εργοδότη του για το λόγο ότι υπέβαλε παράπονο ή έδωσε μαρτυρία ή συνέβαλε στη λήψη οιασδήποτε μέτρου με βάση τον παρόντα Νόμο.

Προστασία εργοδοτούμενων.

(2) Οποιοσδήποτε εργοδότης παραβαίνει τις πρόνοιες του παρόντος άρθρου υπόκειται σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις χίλιες λίρες.

Δικαστική
προστασία.

10. Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από παράβαση του παρόντος Νόμου δικαιούται να διεκδικεί τα δικαιώματά του ενώπιον του αρμόδιου Δικαστηρίου και να χρησιμοποιεί κάθε πρόσφορο μέσο για την απόδειξη της παραβάσεως και της πάσης φύσεως ζημίας που υπέστη λόγω αυτής, καθώς και για την ανταπόδειξη των ισχυρισμών του αντίδικου του:

Νοείται ότι, αν ο διάδικος, που ισχυρίζεται ότι θίγεται από παράβαση διατάξεων του παρόντος Νόμου, επικαλείται και αποδεικνύει πραγματικά περιστατικά, από τα οποία τεκμαίρεται η παράβαση, το Δικαστήριο υποχρεώνει τον αντίδικό του να αποδείξει ότι δεν υπήρξε καμιά παράβαση του παρόντος Νόμου:

Νοείται περαιτέρω ότι, αν ο αντίδικος δεν αποδείξει την έλλειψη της παραβάσεως, η παράβαση θεωρείται αποδεδειγμένη, για τον προσδιορισμό δε της εκτάσεως των συνεπειών της, το Δικαστήριο τον διατάσσει να προσαγάγει ενόρκως όλα τα στοιχεία που είναι στην κατοχή του ή υπό τον έλεγχό του.

Αρμόδια
Δικαστήρια.

11. Επιφυλασσομένης της αποκλειστικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος, και εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά στον παρόντα Νόμο, ή σε οποιαδήποτε άλλη νομοθεσία, η οποία διέπει τα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης, αρμοδιότητα για την εκδίκαση των διαφορών που αναφύονται εξ αφορμής της εφαρμογής του παρόντος Νόμου έχει το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών.

Αδικήματα και
ποινές.

12. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον παρόντα Νόμο όποιος παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, θα είναι ένοχος αδικήματος και θα τιμωρείται με πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις δύο χιλιάδες λίρες.

Απαγόρευση
παραίτησης
από
δικαιώματα.

13. Οποιαδήποτε μονομερής ή κατά συμφωνία, ρητή ή σιωπηρή παραίτηση από την εφαρμογή του παρόντος Νόμου ή από τα παρεχόμενα από αυτόν δικαιώματα απαγορεύεται και είναι απολύτως άκυρη.

Έναρξη της
ισχύος
του παρόντος
Νόμου.

14. Ο παρών Νόμος τίθεται σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2003.